

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes száma ára 4 fillér.

MEGELLENK NEMERÉNT ÉRVEZ:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városzház,
földszint 7. sz. ide küldendő)
a kéziratok.

KIADÓHVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodáján, ide küldendő
az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felfűzés szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A villamos vasut.

A debreczeni helyi vasutnak villamos erőre való berendezését ugyan még nem hagyta jóvá a miniszter, mindazonáltal az előmunkálatokat már ez irányban megkezdtek. Nincs okunk kételkedni, hogy a miniszter az építkezést jóváhagyja és amint a jóváhagyás leérkezik, az illetékes tényezők hamarosan hozzáfognak a kivitelhez és egy év alatt a helyi forgalomba be lesz állítva a villamos közlekedés.

Debreczen városnak mindinkább emelkedő személy forgalma nagyon is kívánatosá teszi a helyi vasutnak villamos erőre és üzemre való berendezését. És mivel új vonalat is fognak a szükséghez mérten építeni, lassan-lassan belesznek a hálózatba sinpárral a város összes forgalmasabb utcáit és ezzel nemcsak nagyvárosias jellegű öntetnek utcáink, hanem a gyors közlekedés nagy kényelmére lesz városunk közönségének.

A helyi vasut tartósabb utvonalaának és az idő által megviselt berendezésének nem tud már megfelelni hivatásának és bár az igazgatóság jóakarata mindenképpen igyekezett a forgalom cél-szerű lebonyolításán, az mégis nehezesen megy részint a sinpár kevés volta, részben a közlekedési eszközök hiányossága miatt.

A városi tanács jó régen gondozásba vette a helyi vasutnak villamos erőre való berendezését, ezt azonban több külső és belső okok gátolták. Most azonban az akadályok el vannak hárítva, a tervek készen vannak és csak a kormány jóváhagyása szükséges, hogy a munka nagy erővel közeledjék a megvalósítás felé.

A villamos vasut közigazgatási bejárása a héten megtörtént és így a jóváhagyás után a részvénytársaság a vasut építését a tervek szerint megkezdte.

A kóbor cigányok megrendszabályozása.

A városi Tanács megbízásából *Végh Gyula* főkapitány a következő javaslatot terjesztette be a kóbor cigányok megrendszabályozása tárgyában:

1. Mindazon cigány családok hét éven aluli gyermekeit, kik állandó lakással nem bírnak s az országban csavargognak, továbbá lopnak, csalnak és rabolnak, sőt sok esetben gyilkolnak is, viteszenek el az ország különböző részeiben fennálló árva-házakban, később aztán gazdasági, ipari, esetleg katonai iskolákban helyeztessenek el, s az

esetben, ha megkeresztelve nincsenek, az azonnal eszközöltessék és magyar hangzású előnevekkel látassanak el.

2. Rendes lakással nem bíró, úgynevezett kóbor cigányok lovai és szekerei a gyors közlekedés, menekülés megakadályozása céljából koboztassanak el és nyilvános árverésen adassanak el s a bejött összeg az államkincstárnak szolgáltatassék be a cigánygyermek neveltetése költségének fedezésére.

3. Minden törvényhatóság a maga területén a cigányokat összeírván, azokról nyilvántartást vezet.

4. Az ország valamelyik nagyobb vidéki városában, a magas belügyi kormány fennhatósága alatt, egy országos felügyelő létesítessék, aki azután az ország cigányügyét intézné és pedig:

- a) az árvalázatokban elhelyezett cigány gyermekek előmenetelét megfigyelné;
- b) az árva-házból kikerült gyermekeket valamely internátusban elhelyezné;
- c) általában e cigány gyermekek neveltetését eszközölné és eljárása eredményéről a magas belügyi kormánynak félévente jelentést tenne.

5. Hivatali kötelessége lenne továbbá az országos felügyelőnek az is, a törvényhatóságok által összeírt cigányok felett a főfelügyeletét gyakorolni.

A törvényhatóságok az országos felügyelő által kidolgozandó és a belügyi kormány által meg erősített szabály szerint járnak el; végül.

6. Az országos felügyelő beosztása szerint a törvényhatóságok a területükön levő cigányokat nagyobb építkezéseknél, földmunkálatok, avagy gazdaságoknál rendes napi-bér mellett munkába állítanak és a renitenskedő avagy csavargásban levő cigányok ellenében a kihágási törvényt a legszigorúbban alkalmazzanak.

Ime T. Tanács, ezen intézkedések, valamint azok, melyeket a cigányügy országos rendezésénél eszközölni kellene; én azon biztos reményben vagyok, hogy ezen javaslat fogantatásával a cigányok rövid idő alatt az állam hasznos polgáiraivá válnak, melyből az egyedül az államnak és társadalomnak lenne haszna.

Ezen intézkedések nélkül a cigány ügyet rendezni nem lehet, ezen ügyben a humánus és vaszigor alkalmazása felette kívánatos és szükséges.

A cigányügynek alapos javítása hogy megnyire mellőzhetetlen, sőt egyik legfőbb államszükséglet, mutatja az, hogy ma-holnap az ország legtöbb utvonalaán, közbiztonság hiányában járnai nem lehet.

Ezek a szerencsétlen cigányok leginkább csak a magyar ember vagyonát lopják, rabolják úgy, hogy az a néhány százezer cigány, kik az országban csavargognak, legtöbbnyire a szegény magyar gazdálkodó buzáját, tengerjét, általában termékét, továbbá lovat és malacát lopják és rabolják.

A főkapitány kéri a tanácsot, hogy ez előterjesztését terjessze fel a belügyi kormányhoz, avagy a hazai törvényhatóságokhoz pártolás végett.

A városok sérelmei.

A rendezett tanács városok országos kongresszusának állandó bizottsága hétfőn tartotta első ülését a főváros tanácstermében, dr. Bárczy István polgármester elnöklésével. Az ülésen résztvettek: dr. Brolly, dr. Szentpály, Kada Elek, Nendtvich, Rimler, Ugró, Wennes, Szvacšina, dr. Bogdán, Hainsch, Kludik, Mayerszky, dr. Mátéffy, dr. Saára, dr. Töpler, Vajay, Cseszmák, Farkas, Folgens, dr. Francisci, Gödry, Horváth, Mészáros, Wagner és Wimmer polgármesterek, dr. Vaszilievits János budapesti alpolgármester, valamint dr. Harrer Ferenc főtitkár, Sándor István és Várhidy Lajos titkárok; meghívás folytán résztvettek: Hartl Sándor és Garancsy Mihály miniszteri tanácsosok, Thirring Gusztáv, a fővárosi statisztikai hivatal igazgatója és Lukács Ödön nagyváradai városi tanácsos.

Az állandó bizottság első sorban megállapította a központi irodának szervezetét. Az iroda hivatala lesz a kongresszus munkálatainak előkészítésén kívül a városok részére felvilágosító szolgálatot teljesíteni. Foglalkozott azután a bizottság a májusi egyetemes ülés határozatainak végrehajtásával. Tudomásul vette a bizottság, hogy a városi statisztikai évkönyv előmunkálatai folynak és hogy a mű megjelenése a jövő tavaszra várható. A kisajátítási és vasuti jogreformjának tanulmányozására a bizottság Garancsy Mihály min. tanácsost kérte fel és egyttal megbízta a tervezet elkészítésével. A városok részére kiosztandó kormánysegély dolgában sürgős fölterjesztést intéz a bizottság a kormányhoz a költségvetésben már szereplő kétfélmillió koronának sürgős kiutalványozása iránt és egyttal szűkebb bizottságot küldött ki a felosztási kulesnak a végleges rendezése számára való megállapítására. A hitelügy dolgában az állandó választmány megvárja a már megindított akció további alakulását. Az állandó bizottság megbízást adott Lukács Ödön nagyváradai városi tanácsosnak a községi adóreform és dr. Harrer Ferenc főtitkárnak a városok szervezeti reformjára vonatkozó munkálatok elkészítésére. Szvacšina Géza udv. tanácsos, Kolozsvár város polgármesterének indítványára a bizottság köszönetet szavazott dr. Bárczy István polgármesternek. Az ülés az elnök elterjesztésével véget ért.

A rendezett tanács városok polgármesterei országos egyesületének tanácsa vasárnap délelőtt dr. Szentpályi István miskolczi polgármester, elnök vezetésével ülést tartott. Várhidy Lajos titkár jelentése kapcsán, amelyben beszámolt az egyesület eddig való működéséről, a tanács éles kritika tárgyává tette a kormány késedelmes eljárását a városok háztartásának rendezésénél, helyesebben a városok részére az ez évi állami költségvetésbe beállított kétfélmillió korona szétosztásánál, továbbá a városi tisztviselők fizetésrendezésénél.

Indítványára a tanács kimondotta, hogy mivel a városok a kormánytól nem találnak arra a kész-

ségre, amit az állami életben és kulturális téren elfoglalt fontos helyzetüknél fogva megérdemelnek, sérelmeikkel egyenesen a képviselőházhoz fordulnak és ezenkívül népgyűléseken foglalkoznak a városok elhanyagolt helyzetével. Kívánják, hogy az új választói törvényjavaslat a városokat önálló választókerületekké tegye, a kisebb városokat pedig a szomszédos községekkel akként kerekítse ki, hogy a városok ponderáló szerepe biztosított legyen. A tanács elhatározta, hogy Wekerle Sándor pénzügyminiszternek hétfőn, vagy kedden emlékiratot nyújt át, amelyben nyomatékosan kéri a városoknak szánt kétfélmillió korona sürgős felosztását.

A tanács megállapította ezután az egyesület jövő évi költségvetését, tudomásul vette az egyesület vagyoni állását feltüntető jelentést és elhatározta, hogy műszaki, pénzügyi és gazdasági, jogi és közigazgatási, sajtóügyi, fizetésrendezési, nyugdíjügyi és szolgálati pragmatika-szakosztályt alakít, amelyekbe a városi tisztviselők legkiválóbbjait választják be.

Az országos földadó-bizottság.

Az új földadótörvény elrendeli hogy a földadókataszter kiigazítását tárgyazó javaslatokról a vármegyei és városi földadó-bizottságok mondjanak véleményt, a javaslatok tárgyában pedig az országos földadó-bizottság dönt végérvényesen. Minthogy a javaslatokat ez év végéig a pénzügyi hatóságok és hivatalok is be fogják nyújtani, amint-hogy azok a tavasz nyíltával — amikor a helyszíni szemlék már megtarthatók lesznek, — a földadó-bizottságok elé volnának terjesztendők, Wekerle Sándor pénzügyminiszter megtette az intézkedéseket arra, hogy a vármegyei és városi földadó-bizottságok, valamint az országos földadó-bizottság is megalakuljanak. Megjegyzendő, hogy külön városi földadó-bizottság alakítását a pénzügyminiszter a törvényben nyert felhatalmazásánál fogva Debreczen, Szabadka, Szeged, Kecskemét, Hódmezővásárhely és Zombor ötvenezer holdon felüli határral bíró, törvényhatósági joggal felruházott városokra engedélyezte.

Előrebocsátja a rendelet, hogy az új földadótörvény célja az, hogy a földadó az egyes adózók között az egész országban igazságon és arányosan osztszék meg s a kataszteri munkálatokban foglalt aránytalanságok kiküszöböltesse. Hangsúlyozta továbbá, hogy e tekintetben a földadó-bizottságokra s közvetve a törvényhatóságokra nagyon fontos feladat hárul, mivel a földadó-bizottságoknak kell valamennyit eléjük terjesztendő javaslatot a földbirtok arányos megadóztatása szempontjából behatóan elbírálni s ezzel az igazságos és egyenlő teherelosztás alapjait lerakni, miért is a bizottságok a legközelebbi közgyűlésen körültekintő gondnal alakítandók meg a azokba a kis-, közép- és nagybirtokosok soraiból megfelelő arányban olyan egyének választandók, akik nem csak a közbizalmat bírják, hanem képzettségük-nél fogva a reájuk váró feladatoknak megfelelni is képesek lesznek. Minden egyes bizottságha tizenkét rendes és ugyanannyi póttag választandó.

Elnökét a bizottság saját kebeléből önmaga jelöli ki. Abban az esetben, ha a vármegye területén egy vagy több törvényhatósági joggal felruházott város lekszik, a földadóbizottságba e városok mindegyike még egy rendes és egy póttagot választ s a vármegye törvényhatósága földadóbizottságát ezek hozzászámításával alakítja meg. A választás eredménye a törvényhatóság területén közhírré teendő s a megválasztottak névsora a pénzügyminiszterrel közlendő. Az elnök husz korona, a tagok tíz korona napidíjat kapnak s azok kivül utazási költségeik megtérítésére is igényt tarthatnak. Az országos földadóbizottság a törvény értelmében nyegen rendes és ugyanannyi póttaggal alakítandó meg, akik közül tíz-tíz rendes és ugyanannyi póttagot a képviselőház és a főrendiház választanak, husz rendes és ugyanannyi póttagot pedig a pénzügyminiszter nevez ki. A képviselőház, amint ez ismeretes, a maga részéről már megválasztotta az országos földadóbizottság tagjait, a főrendiház és a pénzügyminiszter azonban még csak ezután fognak választási, illetve kinevezési jökkel élni.

Hirek.

— **Meghívás a jog- és pénzügyi bizottság 1909. évi október hó 30-ik napján, szombaton délután 3 órakor a városháza kis tanácstermében tartandó ülésére.** Tárgyak: 1. Tóth József felebbezése kasszáló-kimerés-iránti kérelme tárgyában hozott tanácsai határozat ellen. 2. Belügyminiszteri rendelet a Rochlitz Ignác pallagi haszonbérletén a város által építendő gazdasági épületek tárgyában. 3. Szeghalom község képviselőtestületének megkeresése a Sárrétnek Békéscsaba várossal vasúti fővonalal összekapcsolása tárgyában. 4. Hajdu vármegye alispánjának megkeresése a vármegyei távbeszélő hálózat még kiépítellenül levő Balmazújváros—egyek—csegei vonalának építési költségeihez hozzájárulás iránt. 5. Hajdu vármegye törvényhatósági bizottságának határozata a vármegyei székházra, a város javára bekebelezve levő tulajdonjogi korlátozás törlése tárgyában. 6. A Debreczeni Torna-Egylet kérvénye a nagyerdei volt korcsolyapálya átengedése és építő anyagok adása iránt. 7. A II-ik gazdasági ismétlő iskola céljaira átengedendő terület ügye. 8. Szilágyi József és Társai házipénztári tisztke kérelme drágasági pótlék adása iránt. 9. Az államilag engedélyezett hibás, gyenge és csekély tehetségű gyermekek részére fennálló nevelő, ápoló és mezőgazdasági foglalkoztató intézet igazgatóságának megkeresése egy, vagy több ingyenes hely biztosítása iránt. 10. Muraközy Gábor nyug. városi lovasrendőr felebbezése nyugdíj ügyében hozott tanácsai határozat ellen. 11. A Magyar Gyárparosok Országos Szövetségének megkeresése az 1911. évi olasz világiállításon való részvétel tárgyában. 12. A Debreczeni Vas- és Rézbutorgyár r. l. felebbezése tekinet iránt beadott kérvénye ellen hozott tanácsai határozat ellen. 13. Pinzettl Vencel kérelme közs. kötelekbe felvétel kilitásban helyezése iránt. 14. Szolnokdöboka vármegye megkeresése a kórházi tisztviselők fizetés rendezése tárgyában

készített feliratának támogatása iránt. 15. Egyéb, esetleges folyó ügyek. Debreczen, 1909 október hó 25-én. *Dr. Vargha Elemér* tanácsnok, bizottsági h. elnök.

— **József kir. herceg a Hortobágyon.** József kir. herceg október 25-én este érkezett meg Füzesabony felől külön vonaton a Hortobágyra. A hortobágyi állomáson várták Kovács József polgármester, Magoss György dr. tiszti főügyész, Aczél Géza főmérnök, Király Gyula tanácsnok, Kenézy Gyula dr. igazgató tanár, Domahidy Elemér volt főispán és Vojnics Oszkár földbirtokos. A főherceg Lubits udvari tanácsos kíséretében érkezett meg. Este vacsora volt a csárdában, melyen a főherceg tiszteletére megjelent urak résztvettek. Vacsora után a főherceg lenyugodott. A főherceg 27-ikén utazott el a Hortobágyról.

— **A debreczeni jótékony nőegylet jubileuma.** A debreczeni jótékony nőegylet november 7-ikén ünnepli meg fennállásának negyvenéves jubileumát és ugyanakkor egy diszközgyűlés keretében méltatni fogja jelenlegi elnökének Veressné Szathmáry Teréz urasszonynak érdemeit, melyeket a nőegylet ügyei körül szerzett. A diszközgyűlés a városház nagytermében lesz megtartva, amelyre az egylet meghívta a várost, a vármegyét, a városunkban áldásosan működő társ nőegyleteket, a kulturális és emberbaráti intézményeket, melyek közül már sokan bejelentették, hogy küldöttségileg vesznek részt az egylet diszközgyűlésén. Este a színházban díszelőadás lesz a következő programmal: Nyitány. Bánk bán-ból. Előadja a zeneművészek közreműködésével a színházi zenekar. Prolog. Irta: Szávay Gyula. Szavalja: Gazdy Aranka, a debreczeni színház művésznője. A szavaltat közben gyönyörű tablót fog látni a közönség a *Zilahy Gyula és Ferenczy Frigyes* művészi rendezésében. A tablók a jótékonyaságot fogják bemutatni az egylet negyvenéves multjából. Csodaszép látványosság lesz ez, amelyben mintegy száz személy lép fel a színpadra, hogy bemutatassa gyönyörű képből az eszmét, amelyet ragyogó pálcával festett meg Szávay Gyula értékes prologjában. A prolog elszavalása és a tablók bemutatása után Verő György Bajusz c. dalos vigjátéka kerül színre, a debreczeni színház legjobb erőivel. A színelőadásra a jegyek már kiválthatók 50% helyáremeléssel a rendes időben a színházi pénztárnál.

— **Thaly László köszönete.** Dr. Thaly Kálmán rokona Thaly László meleghangu levélben köszönte meg Debreczen sz. kir. város részvétét, melyet kifejezett a nagy történelőr elhunytá alkalmából. A levelet a Thaly muzeumban helyezik el.

— **Haszonbérlet.** A Kövesdi-féle elepi tanya-birtokot Kertész Imre 8810 koronáért nyilvános árlejtésen bérbe vette. A haszonbérlet föld 374 hold.

— **A Kossuth-szobor bizottság ülése.** A Kossuth-szobor bizottság pénteken délelőtti ülést tartott *Kovács József* polgármester elnöklésével. A polgármester megnyitván az ülést, bejelenti, hogy Pelcz Ede nem óhajt a zsűriben résztvenni. A bizottság helyébe Szamwolszky Ödönt hívja be. Kimondta továbbá, hogy a pályázatok határidejét 1911 május 17-ikére tűzte ki.

— **A kataszter köréből** A kataszteri munkálatok mérnöki panaszt tettek, hogy a határban felállított kataszteri jelek közül kettőt elhoptak. Városunk polgármestere erélyesen intézkedett, hogy a tettesek megkerüljenek és példás büntetésben részesüljenek.

— **Mária Theresia bajor hercegnő Ó Fensége** a nyáron meglátogatta városunkat. Hazatérve kedves meglehangú levélben fejezte ki köszönetét Kovács József polgármesternek, megküldvén fényképét is. A polgármester most megküldötte a lapunk szerkesztője által írt debreczeni Ulmatató-t, melyet Dávidházy Kálmán és Társa cég művészi ízléssel, magyar motívumú díszítésbe kötött be.

— **A világ legdrágább városi közigazgatása.** Newyork város közigazgatása a legdrágább a világon. Az elmúlt 1908-ban 143 és fél millióba került Newyork város közigazgatása, 1909-ben már 156 millió dollár, ami körülbelül hétszázhusz millió koronának felel meg. Newyork város egymaga többet ad ki, mint például Bajorország és Szászország költségvetése együttvéve, mert ennek a két országnak összes kiadása nem tesz ki többet 600 millió koronánál. Európában Berlin városnak 228.478.000 millió márká a költségvetése, tehát még a fele sem annak az összegnek, amit Newyork városa kiad. Budapest város kiadása 52 millió korona, bevétele is majdnem ennyi.

— **Küldöttség a polgármesternél.** A muzeumi bizottság **Oláh Károly** vezetésével tegnap tisztelt, arra kérvén a polgármestert, hogy a belvárosi rendőrkapitányságot telepítsék ki és annak helyét engedné át a városi muzeumnak, melynek értékes tárgyai a b. e. **Thaly Kálmán** hagyatékából igen megszáporodtak. A polgármester válaszában megígérte a kérelem tanulmányozását és biztosította a küldöttséget, hogy az ügyben teljes jóakarattal fog eljárni. A küldöttségben ott voltak: **Oláh Károly**, **Komlóssy Arthur**, **Sesztina Jenő**, **Megyesy Pál dr.**, **Lőkövits Arthur**, **Koncz Ákos** m.-bizottsági tagok és **Zoltai Lajos** muzeumőr.

— **Az állatok tisztálkodása.** Az első teremtmények, amelyek szappant, szivacsot és fogkefét használtak — írja **Henri Coupin** francia tudós — e földön nem az emberek, hanem az állatok voltak. Az állatok időtlen időktől fogva, mindig tisztálkodtak és ennél a műveletnél nyelvüket kefének, nyálukat szappannak, bozontos farkukat portörőnek és törülközőnek, karmaikat pedig fésűnek használták. Sok állat fölötté kedveli a hideg fürdőt és a majmok tisztaság-érzete oly nagy, hogy kiüldözik maguk közül azokat a majmokat, amelyek testük tisztaságára nem tartódnak elég gondot. Érdekes továbbá az is, hogy azok a majmok, amelyeknek jól fejlett bajuszok van ez csak óvatosan nedvesítik meg fürdözések alkalmával és éppen úgy gondozzák, mint az emberek. Buffonnak volt egy csimpánza, amelyek evés és ivás után mindannyiszor megtisztogatta a száját és Coupin maga látott egy orangutángot, amelyik a fogpiszkálót épp olyan ügyesen használta, mint az ember. Itt megjegyezzük, hogy a légy, ha leszakítja a fejét, melső lábával végigsimogatja egynehányszor a nyakát és hátát és erről talán maga Coupin tanár sem merné mondani, hogy a légy ezt azért teszi, hogy halála után is szépítse magát. Inkább mélyen gyökerező ösztönnek következményei ezek a dolgok, amelyek czelszerűségi szempontokból különfeleképpen magyarázhatók, de eredetük teljesen bizonytalan.

— **A szikes talajok mezőgazdasági művelése.** Ismeretes az, hogy Békéscsabán eddig természetlen vad szűken, melyen vegetáció egyáltalában sohase volt, öntöző művet létesítettek s ma már az öntözött területen dus kaszálók vannak. Békés-

csabán évek óta végzett kísérletek nagyobb szabású akcióra indították a földművelési kormányt s újabban műszaki tervek készülnek a hortobágyi ezer és ezer holdra terjedő szikes öntözésére. Mielőtt azonban a földművelési kormány ezeket a műveket létesítené, meg akarja állapítani, hogy mely gazdasági növények termesztethetők sikerrel a bizonyos szízaléku szikes talajokon az öntözés segítségével? Ez okból vasárnap **Sigmund Elek** megyei tanár, **Treitz Péter** főgeológus, **Güll Vilmos** és **Timkó Endre** osztálygeológusok, továbbá **Ernszt Kálmán**, **dr Somogyi Lajos**, **Flóderer Kálmán** vegyészek s **Gyárfás János**, az országos növénytermelési kísérleti állomás igazgatója, a helyszínén szakszerű talajpróbákat és vegyi elemzéseket tartottak. Flóderer, vegyész a kémiai felvételeket a helyszínén most is eszközölte, ezenkívül a csabai öntözött szik földjéből egy vasuti kocsiakrományt Magyaróvára szállítanak, ahol kisebb méretűekben növénytermelésre rendezkednek be a csabai szikföldről. Békéscsabán pedig hat parcellában most már nemcsak réti füvet és kaszálót, hanem más növényeket is fognak kísérleteknek három éven keresztül termelni, hogy megállapítsák az, vajjon az alföldi szikes öntözés segítségével milyen gazdasági növények teremtelhetik haszonnal.

— **Képkatalógus.** 280 képet tartalmaz a **Könyves Kálmán** most megjelent képkatalógusa, mely többek között **Benczur Gyula**, **Millennaris Hódolat** c. festményének mását is magában foglalja. A képjegyzék kizárólag magyar művészek alkotásairól számol be, ami a legjobb bizonyítéka, hogy a **Könyves Kálmán** a magyar művészet népszerűsítését tette ki céljává és ezt a célt szolgálja nagy lelkesedéssel és buzgalommal. A csinos kiállítás fizetke 50 fillérért rendelhető meg a **Könyves Kálmán Magyar Műkiadó Részvénytársaságnál**, Budapest, Nagyüzem-utca 37. A társaság ezen összeget minden képrendelőnek visszatéríti.

— **Alkoholmentes munkásvennőgőz.** A gróf **Csáky Albiné** elnöke alatt álló „**Általános Kiszűköltétségügyi Egyesület**” felismerve azt a rombold hatást, mely az alkohol fogyasztása következtében mutatkozik, programjából felvette az alkohol elleni küzdelmet Ennek egyik fegyverébül alkoholmentes éttermek létesítését határozta el. Már 1908. május havában felállította az első alkoholmentes éttermet, folyó évi november 1-én pedig megnyitja a Váci-ut 49. szám alatt munkások részére felállított alkoholmentes éttermet, ahol jót és olcsón lehet étkezni. Ebéd, mely áll: leves, hús és főzelékből, 60 fillérért, vacsora pedig 20—40 fillérért lesz kapható. A kenyert az ételhez ingyen szolgálják fel, borvaló rendszer pedig nem lesz.

MEGJELENT	
• • • • •	
„Ös Debreczen”	
Ehbeszélések Debreczen multjából.	
Írta: KONCZ ÁKOS.	
• • • • •	
Ára díszes kiállításban 3 korona.	
Kapható a szerzőnél (Városház, földszint 7. számú szoba vagy lapunk kiadó-hivatallában, a városi nyomdávávalattal. o o	

A nagyerdei hidegvizgyógyintézet

folyó évi április havában megnyílt.

Intézeti és fürdő-örvos **Dr. Szász Adolf.** (lakik Fiac-utca 59. sz.)

A vizgyógyintézet látogatói a vizgyógyintézet orvosa, vagy más orvos rendelkezése alapján vehetik az intézetet igénybe s a rendelvény a fürdőszolgáknak átadandó.

A vizgyógyintézet délelőtt 5—1/2-ig, délután 1/2—1/2-ig férfiak, délelőtt 1/2—12-ig és délután 1—1/2-ig nők által használható. Ugyanott reggel 5 órától este 7-ig kádfürdő, hűtőfürdő, szerdán és pécének lehet, egyébként napokon férfiak által használható gőzfürdő áll rendelkezésre.

A fürdő felügyelőség.